

Emma Rydgren
Myndighetshandläggare
emma.rydgren@trelleborg.se

Rapport – uppföljning av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier hösten 2018

Bakgrund

Ärenden som rör kränkande behandling, diskriminering och trakasserier sammanställs halvårsvis och rapporteras till bildningsnämnden. Underlaget består av anmälningar till huvudmannen enligt 6 kap. 10 § skollagen (2010:800), återrapportering av anmälda ärenden, klagomåls- och tillsynsärenden.

Rapporten inleds med en beskrivning av verksamheternas arbete mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Därefter följer resultat och analys av inkomna anmälningar till huvudmannen, inkomna klagomål och tillsynsärenden samt en kort redogörelse för verksamheternas planer mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Rapporten avslutas med en sammanfattning av de slutsatser som kan dras.

Verksamheternas arbete

Skolhuvudmännens arbete mot kränkande behandling regleras av 6 kap. skollagen. Kränkande behandling, diskriminering och trakasserier får inte förekomma inom bildningsnämndens verksamheter. När det framkommer uppgifter om att ett barn eller en elev har upplevt sig vara utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier i verksamheten ska samtlig personal anmäla detta till rektor eller förskolechef, som i sin tur ska göra en anmälan till huvudmannen. Anmälan ska göras skyndsamt och personal, rektor eller förskolechef ska inte göra någon värdering av de uppgifter som framkommer. Enligt bildningsnämndens delegationsordning ska rektor eller förskolechef se till att uppgifterna skyndsamt utreds. Utredningen återrapporteras till nämnden som delegationsbeslut. För det fall denna visar att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har förekommit ska skäligen åtgärder sättas in med syftet att förhindra att det sker igen.

Skolenheterna arbetar också främjande och förebyggande. Varje år genomförs kartläggningar, där barn och elever är delaktiga. På så vis går det att peka ut de områden som behöver prioriteras för att, så långt det är möjligt, säkerställa att inget barn eller elev ska utsättas för kränkande behandling, diskriminering och trakasserier i samband med verksamheten. För att synliggöra risksituationer och otrygga platser kan observationer samt elevenkäter ingå i kartläggningen. Det

främjande och förebyggande arbetet handlar mycket om att skapa samsyn och ett gemensamt förhållningssätt inom respektive verksamhet. Det görs bland annat genom att, tillsammans med barn och elever, arbeta med värdegrunden i vardagen, exempelvis genom värderingsövningar, ökad tillsyn över otrygga platser och jämställdhetsarbete.

Resultat

Nedan redovisas resultat av bildningsförvaltningens uppföljning av anmälningar till huvudmannen med tillhörande återrapportering för perioden 1 juli till 31 december 2018, klagomålsärenden och tillsynsärenden.

Anmälningar från förskolechef eller rektor till huvudman och återrapportering

Under perioden 2018-07-01 – 2018-12-31 har 449 anmälningar om kränkande behandling, diskriminering och trakasserier rapporterats till bildningsnämnden i egenskap av huvudman för de kommunala utbildningsverksamheterna, att jämföra med föregående halvår då totalt 374 anmälningar inkom till huvudmannen.

Av totalt 449 anmälningar:

Antal/skolform:

6 anmälningar från förskolan

437 anmälningar grundskolan/grundsärskolan

6 anmälningar från gymnasieskolan/gymnasiesärskolan/vuxenutbildning

Vad anmälan avser:

426 anmälningar avser kränkande behandling, 255 pojkar, 168 flickor, 3 ej angett kön

0 diskriminering

4 trakasserier, 2 pojkar, 2 flickor

18 sexuella trakasserier, 16 flickor och 2 pojkar

4 anmälningar, barn-barn

2 anmälningar, personal-barn

438 anmälningar, elev-elev

5 anmälningar, personal-elev

Av totalt 449 anmälningar har kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier konstaterats i 184 ärenden och skäliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa att kränkande behandling upphör och inte återupprepas. I 32 ärenden har utredningen visat att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier inte förekommit och ärendet har därför omedelbart avslutats. Därav återstår 233 anmälningar där återrapportering inte skett.

På en övergripande nivå visar anmälningarna att kränkande behandling, diskriminering och trakasserier främst sker på skolgårdar, i klassrum och korridorer. Det handlar sålunda om platser där det rör sig många elever samtidigt.

Liljeborgskolan och Väståkraskolan är de skolenheter som har anmält flest uppgivna kränkningar till huvudmannen; 82 respektive 63 stycken.

Söderslättsgymnasiet och Klagstorps skola har gjort färst anmälningar med sex respektive nio anmälningar. Det är dock i detta sammanhang viktigt att påtala att det finns många förskolenheter som inte gjort några anmälningar alls.

Antal tillsyns- och klagomålsärenden

Skolinspektionen/Barn- och elevombudet

3

Klagomål

1

Under perioden 1 juli till 31 december 2018 tog förvaltningen emot och utredde totalt fyra ärenden gällande upplevd kränkande behandling via tillsynsmyndigheterna eller huvudmannens klagomålshantering. Tre ärenden var tillsynsärenden och ett utgjorde klagomål. Huvudmannen har mottagit beslut i två av tillsynsärendena. I det ena har det framkommit att huvudmannen inte brustit i arbetet med att motverka kränkande behandling. I det andra fallet får huvudmannen kritik för att rektor inte skyndsamt har anmält den uppgivna kränkningen. Tillsynsmyndigheten avstår från att ingripa, eftersom eleverna inte går kvar på skolan. Ett ärende inkom i slutet av december 2018 och yttrande har inlämnats till tillsynsmyndigheten. Något beslut har ännu inte meddelats.

Det inkomna klagomålet rör uppgivna kränkningar som inte har kommit personal, rektor eller huvudmannen tillkänna tidigare. Huvudmannen har vidarebefordrat uppgifterna till skolan för åtgärd i enlighet med rutinen för anmälan, utredning och åtgärder.

Analys

Anmälningar från förskolechef/rektor till huvudman och återrapportering

Det utvecklingsarbete som bildningsförvaltningen påbörjade och implementerade under 2017 har lett till att, det under perioden juli till december 2018, har skett en fortsatt ökning av antalet anmälningar till huvudman jämfört med perioden januari till juni 2018. Skillnaden är märkbar. Andra halvåret 2018 gjorde skolorna 449 anmälningar till huvudmannen mot 374 stycken för det första halvåret. Detta visar att verksamheterna i högre utsträckning följer bestämmelserna i 6 kap. 10 § skollagen.

Av de anmälningar som inkom under perioden juli till december 2018 har 233 av dem inte återrapporterats. Det går sålunda inte att utröna om barnen eller eleverna har utsatts för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier i dessa fall. Denna brist har även framkommit av tidigare uppföljningar. Från och med vårterminen 2019 så ska respektive skola fylla i uppgifter som rör resultatet av utredningen. Förvaltningen kommer att följa upp hur detta fortgår.

Vad gäller gymnasie- och vuxenutbildningen har antalet anmälningar till huvudmannen under perioden juli till december minskat jämfört med tidigare halvårsperiod från elva till sex anmälningar. När det gäller förskolorna ligger antalet anmälningar på en fortsatt låg nivå. Resultatet visar att förvaltningen kontinuerligt följa upp hur gymnasieskolan och förskolorna arbetar med anmälan, utredning och åtgärder.

Utifrån ovan kommer följande områden att arbetas med under våren 2018:

- Bildningsförvaltningen kommer att införa systemverktyget KB Process från Draftit AB. Verktöget gör det möjligt att anmäla, utreda och dokumentera ärendena digitalt. Förvaltningen ansvarar för implementeringen och att utbilda användarna i systemet.
- Förvaltningen kommer att följa upp de ärenden som har anmälts för att tillse att respektive skola och förskola utreder de anmälningar som gjorts. Uppföljningar kommer att göras i mars och juni månader 2019.
- Förskolan har få anmälningar, även om de har ökat något. Förvaltningen kommer att anordna en utbildning för förskolecheferna i ämnet som är anpassad efter denna skolform.
- Gymnasieskolan har få anmälningar sett till antalet elever. Förvaltningen kommer månatligen att följa upp antalet anmälningar samt anordna utbildning i ämnet vid behov.

Plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Huvudmannen är enligt 6 kap. 8 § skollagen skyldig att säkerställa att varje förskole- och skolenhet har en plan mot kränkande behandling som uppfyller lagens krav och att det bedrivs ett aktivt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Förvaltningen tog fram en ny förvaltningsövergripande mall för plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier i Stratsys inför läsåret 2017/18. På detta sätt har huvudmannen kunnat följa upp att samtliga verksamheter har en aktuell upprättad plan som är kopplad till de övergripande rutinerna. Syftet har också varit att skapa en likvärdighet mellan verksamheterna. Kvalitets- och myndighetsavdelningen har granskat de planer som gäller för läsåret 2018/19. Denna visar att det finns stora skillnader mellan enheterna. En av bristerna gäller de verksamheter som under höstterminen 2018 ännu inte har upprättat och lagt in aktuell plan i Stratsys. Det förekommer även stora skillnader när det gäller kartläggning, analys och åtgärdsval. Därmed finns det skäl att sätta in åtgärder på huvudmannanivå:

- Ge rektorer, förskolechefer och personal inom elevhälsan utbildning i det förebyggande arbetet mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier samt de krav som ställs på de planer verksamheterna är skyldiga att upprätta.
- Kvalitets- och myndighetsavdelningens kommer att ha en stödjande roll till rektorerna när det gäller arbetet med kartläggning och analys.
- Kvalitets- och myndighetsavdelningen kommer att följa upp i god tid att arbetet med planerna genomförs i rätt tid genom att lägga in denna punkt i avdelningens årshjul.

Anmälnings- och klagomålsärenden

De tre anmälningsärenden som huvudmannen har haft visar att det fortfarande finns behov av att förskolechef och rektor ser till att den förvaltningsövergripande rutinen är väl känd hos varje medarbetare. Förvaltningen har också ett ansvar att tillse att rektorer och förskolechefer känner till och följer rutinen. Det är huvudsakligen vårdnadshavarna som anmäler till tillsynsmyndighet eller lämnar klagomål till huvudmannen som rör kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier. I de flesta fall har verksamheterna kännedom om de uppgifter som vårdnadshavarna lämnat. Det är dock en brist att skolorna i många fall inte har dokumenterat de utredande samtal som har hållits med elever eller att de åtgärder som vidtagits inte finns antecknade.

Slutsats

Det utvecklingsarbete som har skett på huvudmannanivå sedan 2017 har visat en fortsatt positiv utveckling när det gäller antalet anmälningar till rektor eller förskolechef samt till huvudmannen. Denna trend är främst tydlig för grundskolorna, som står för huvuddelen av antalet anmälningar. Uppföljningen har dock visat att det finns ytterligare behov av att förankra den övergripande rutinen på gymnasie- och vuxenutbildningen samt på förskolan.

När det gäller antalet anmälningar som utreds är bilden en annan. Drygt 230 ärenden har inte återrapporterats till huvudmannen. Detta är en klar och tydlig brist. 6 kap. 10 § skollagen ställer krav på att huvudmannen ska utreda de anmälda uppgifterna och i förekommande fall vidta skäliga åtgärder. Det är av stor vikt att förvaltningen fortsatt arbetar för att implementera denna del av rutinen i verksamheterna. Systemverktyget KB Process kommer att underlätta arbetet genom att samtliga steg i rutinen digitaliseras.

Samtliga verksamheter använder Stratsys i arbetet med planerna mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Det har gjort det möjligt för huvudmannen att göra uppföljningar. Kvalitets- och myndighetsavdelningen har under höstterminen 2018 gjort en granskning. Denna har visat att det finns stora skillnader mellan verksamheterna samt att det finns enheter som inte har upprättat någon plan. Det finns därför fortsatt behov av åtgärder från huvudmannens sida så att likvärdigheten kan säkerställas.